

УДК 373.2.016:51

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-1-254-264

Матвієнко С. І.

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри дошкільної освіти
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
masvet9@gmail.com
orcid.org/0000-0001-7591-1683

Щербак П. І.

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри географії, туризму та спорту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
nizhyn_sport@ukr.net
orci.org/0009-0001-7604-5876

**ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ДО ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ**

У статті обґрунтовано важливість забезпечення готовності майбутніх вихователів до використання технологій збереження та зміцнення здоров'я у роботі з дошкільниками. Надано аналітичне обґрунтування важливості використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками та позитивний вплив, який визначається для зміцнення здоров'я дітей.

Розкрито сутність понять «готовність», «технологія», «здоров'язбережувальні технології», «фізкультурно-оздоровчі технології». Запропоновано тлумачення поняття «готовність майбутніх вихователів до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій», яке розглядається як системна якість особистості майбутнього педагога, що набувається у процесі його фахової підготовки у закладі вищої освіти та пов'язана з проведенням фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками у закладі дошкільної освіти.

Проаналізовано сутність фізкультурно-оздоровчої компетентності педагога та розглянуто її місце у фаховій підготовці майбутніх вихователів. На основі результатів наукових пошуків розкрито теоретичні аспекти підготовки майбутніх вихователів до запровадження фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками. Вказано на роль обов'язкових освітніх компонентів освітньої програми підготовки майбутніх вихователів, зокрема, – фахових методик, а також дисциплін вільного вибору студентів, – щодо забезпечення їхньої готовності практично реалізувати оздоровчу парадигму у професійній діяльності. Зазначено, що професійна підготовка майбутніх вихователів у закладі вищої освіти буде більш ефективною за умови добору сучасного, продуманого методичного та інструктивного інструментарію. Визначено позитивне значення педагогічної практики щодо набуття майбутніми вихователями умінь проведення фізкультурно-оздоровчих заходів та практичної реалізації відповідних технологій. Наголошено на тому, що опанування майбутніми вихователями знаннями, уміннями щодо проєктування та застосування фізкультурно-оздоровчих технологій буде сприяти формуванню у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності.

Ключові слова: готовність, підготовка майбутніх вихователів, технологія, фізкультурно-оздоровчі технології, готовність майбутніх вихователів до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій.

Постановка проблеми. Сучасна валеологічна практика закладів дошкільної освіти в Україні зазнала великих змін в останні десятиліття. Це зумовлено низкою об'єктивних причин, серед яких можна назвати: оновлення законодавчо-нормативної бази в українській освіті у загальному та дошкільній освіті – зокрема; необхідність запровадження до практики роботи з дітьми технологій підтримки не тільки фізичного, але й психологічного, емоційного та інших видів здоров'я, що обумовлено нинішніми складними суспільно-політичними подіями в державі; швидке реагування медичної та освітньої галузі на події, пов'язані із всесвітньою пандемією та пошуком додаткових технологій підтримки здоров'я людини. Безперечно, перелік цих факторів можна розширити, проте головною думкою у зазначеному постає важливість забезпечення готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до викликів сьогодення.

Серед найважливіших задач, які нині постали перед педагогами – збереження та зміцнення здоров'я дітей, забезпечення необхідного рівня їхньої рухової активності, прищеплення навичок здорового способу життя тощо. Означені питання порушено у Державному стандарті дошкільної освіти в Україні та оновлених програмах дошкільної освіти, де вказано на необхідність формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності, засад здорового способу життя, залучення їх до активного руху. Цьому сприяє проведення у закладі дошкільної освіти широкого комплексу оздоровчих заходів, зокрема, – за використання фізкультурно-оздоровчих технологій. Зважаючи на те, що рівень рухової активності дітей забезпечується переважно у процесі відвідування ними закладу дошкільної освіти, це покладає відповідальність на формування готовності майбутніх вихователів до здійснення роботи з підтримки та збереження здоров'я дошкільників.

Необхідну готовність щодо використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності майбутні вихователі набувають під час фахової підготовки у закладі вищої освіти (*тут і далі – ЗВО*). Успішність забезпечення вищезазначеної готовності залежить від оптимальності урахування змін стратегічних цілей професійної підготовки, що визначається Державним стандартом вищої освіти для спеціальності 012 Дошкільна освіта (першого (бакалаврського) рівня з урахуванням вимог Державного стандарту дошкільної освіти щодо формування в дошкільників здоров'язбережувальної компетентності.

Підвищена увага до професійної підготовки майбутніх вихователів у сучасному освітньому просторі виправдана зрослими суспільними запитами щодо забезпечення цілісного і всебічного розвитку дитини, збереження її здоров'я, організації здоров'язбережувального середовища у ЗДО та запровадження інноваційних оздоровчих технологій. Необхідністю теоретичного обґрунтування особливостей професійної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти (*тут і далі – ЗДО*) до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками обумовлюється *актуальність даної статті*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дошкільниками була об'єктом досліджень Л. Артемової, Г. Беленької, А. Богуш, К. Волинець, Н. Гавриш, Н. Грами, І. Дичківської, Л. Зданевич, О. Ковшар, Н. Лисенко, І. Рогальської-Яблонської, Т. Поніманської та інших вчених. Теоретичне вивчення проблеми збереження фізичного здоров'я дітей дошкільного віку стало предметом обговорення чималої кількості наукових праць, зокрема її розкривали Н. Денисенко, М. Єфименко, О. Богініч, Е. Вільчковський, О. Дубогай, Л. Лохвицька, М. Рунова та інші дослідники.

Окремі аспекти проблеми готовності педагогів ЗДО до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками розглянуто у працях О. Аксьонової, О. Богініч, Г. Григоренко, Н. Денисенко, М. Єфименка, Н. Кравчук, Ю. Коваленко, Л. Левої, Н. Рубан, Л. Швайки, О. Юрчука та інших вчених.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Новизна цієї статті полягає у визначенні специфіки професійної підготовки майбутніх вихователів

до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками.

Мета статті полягає окресленні особливостей формування готовності майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у практичній роботі з дошкільниками у процесі їхньої професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Викладення основного матеріалу дослідження. Сучасні психолого-педагогічні дослідження засвідчують різні погляди науковців на ключове поняття нашого дослідження, яким є «готовність». У педагогічній науці готовність розуміється як наявність здатностей до діяльності (Н. Ковалевська, Т. Танько), особистісна властивість (В. Серіков), первинна умова щодо успішного здійснення певного виду діяльності (В. Ільїн). Нам імпонує визначення цього поняття, надане дослідницею В. Любивою: «готовність є активно-дієвим станом особистості, що зумовлює установку на певну поведінку та мотивацію сил на виконання поставлених завдань, ... психологічним станом, яким виникає у людини задля задоволення потреби» [13, с. 160]. Готовність до професійної діяльності є результатом фахової підготовки.

На основі аналізу наукових джерел з досліджуваної проблеми, можемо зробити висновок, що готовність майбутніх вихователів до застосування фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності є системною якістю особистості майбутнього педагога, яка набувається у процесі його фахової підготовки у закладі вищої освіти.

Дослідниця І. Щербак визначає наступну структуру готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до формування рухової активності у дошкільників: мотиваційний, аналітичний, процесуальний і когнітивний компоненти [17, с. 58]. В. Любива у структурі професійної готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до фізичного виховання дітей виокремлює когнітивний, мотиваційний, діяльнісний і рефлексивний компоненти та їхні відповідні показники. Як зазначає науковиця, максимальними можливостями щодо забезпечення зазначених компонентів у процесі фахової підготовки визначається наукова дисципліна «Теорія та методика фізичного виховання», що формує систему фундаментальних знань і визначає професійну діяльність педагога в галузі фізичного виховання [13, с. 160].

У працях Г. Барсуковської, О. Богініч, Е. Вільчовського, Н. Денисенко, Л. Загородньої, Ю. Коваленко, В. Кошеля, Н. Левінець, С. Петренко, О. Юрчука та інших вчених розглянуто окремі аспекти проблеми підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. Визначається слушною думка О. Богініч, яка вважає, що стратегічною метою підготовки висококваліфікованого фахівця дошкільної освіти є забезпечення готовності до здоров'ятворчої діяльності та творчого діалогу з навколишнім середовищем (соціумом та природою). Саме педагог дошкільної освіти, вважає О. Богініч, повинен забезпечити повноцінне зростання й усебічний розвиток дошкільника на основі збереження та зміцнення його здоров'я [2, с. 108].

У дослідженні О. Дубасенюк визначено низку факторів (генетичні, стан навколишнього середовища, медичне забезпечення, умови й спосіб життя), які визначають позитивний і негативний вплив на здоров'я людини [7, с. 31]. Щодо цього, у контексті аналізу даної проблеми вченою окреслено й можливості використання технологій підтримки й зміцнення здоров'я. Зокрема, О. Дубасенюк зазначає, що залежність здоров'я людини від факторів екологічних і генетичних акцентує на ролі соціальної політики, що реалізується у діяльності освітніх закладів, сім'ї, державних і фізкультурних організацій. Стосовно медичного забезпечення та отримання раціонального способу життя, як зазначає О. Дубасенюк, використання технологій здоров'язбереження, у тому числі – фізкультурно-оздоровчих, є одним із провідних напрямків роботи з населенням країни [7].

Фізкультурно-оздоровчі технології активно використовуються в освітній практиці закладів освіти, за проведення форм оздоровчої роботи з різними групами населення, з профілактичною метою тощо.

Вченими Т. Андрющенко, О. Богініч, Н. Денисенко, О. Дубогай, М. Єфименка, Н. Левінець, Л. Лохвицькою, В. Нестеренко переконливо засвідчено ефективність запровадження в освітній процес здоров'язбережувальних технологій.

Усе більш активно фізкультурно-оздоровчі технології запроваджуються стосовно роботи з дітьми дошкільного віку у закладі дошкільної освіти. Вчений О. Юрчук пояснює це необхідністю педагогічної протидії стійкій тенденції щодо зниження рівня рухової дітей. Цю ж думку підтримують А. Нестеров, В. Артеменко, О. Мілаєв, вказуючи на загрозливий стан здоров'я дітей і молоді, обмеженість рухової активності та зниження фізичної підготовленості молоді та резервів їхнього фізичного здоров'я.

Термін *«технологія»* має грецьке походження й тлумачиться як «вчення про мистецтво». У своїх наукових працях вчена Л. Гаращенко зазначає, що цей термін вказує на конкретизацію методики й змістової техніки, спрямованої на проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. У фізичному вихованні дітей, вважає Л. Гаращенко, використання фізкультурно-оздоровчих технологій є «системним педагогічним процесом, спрямованим на досягнення прогнозованих індивідуальних показників здоров'я, фізичного, рухового, загального розвитку дітей, побудованим на певних алгоритмах діяльності» [6, с. 56]. К. Левшунова обґрунтовує термін *«здоров'язбережувальні технології»* як сукупність наукових знань, методів, прийомів та засобів, що дозволяють встановити реальний стан здоров'я індивіда [12, с. 200]. Важливо вказати, що «здоров'язбережувальні» технології у галузі фізичної культури відносяться до більш широкого поняття «оздоровчих технологій», які є необхідними для нормального функціонування та життєзабезпечення організму.

Поняття *«фізкультурно-оздоровча технологія»*, на думку М. Верховської, є одним із ефективних раціональних способів налагодження взаємодії учасників педагогічного процесу. В основі даного процесу покладено різні види рухової діяльності які мають забезпечити максимальний рівень рухової активності, оздоровчий ефект та потребу людини в русі [4, с. 9]. Дослідник А. Нестеров тлумачить вищезазначене поняття як спосіб організації відповідної діяльності, яка здійснюється за певним алгоритмом й спрямована на підтримку фізичного здоров'я людини, зниження ризику захворювань, покращення самопочуття за використання фізичних вправ [15, с. 39].

В. Кошель зазначає, що фізкультурно-оздоровчі технології у закладі дошкільної освіти – один із видів здоров'язбережувальних технологій, серед яких можна назвати: медико-профілактичні, технології соціально-психологічного благополуччя дитини, технології здоров'язбереження та збагачення здоров'я вихователів ЗДО [10, с. 14].

Вчені Е. Вільчковський, О. Курок обґрунтовують доцільність використання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти традиційних фізкультурно-оздоровчих заходів, які мають на меті забезпечення необхідного рівня рухової активності дітей, підвищення рівня розумової працездатності, а також зміцнення їхнього здоров'я. До таких форм роботи з дошкільниками у закладі дошкільної освіти Е. Вільчковський, О. Курок відносять фізкультурно-оздоровчі заходи у режимі дня, форми активного відпочинку дітей тощо [5, с. 250].

Зміцнення усіх видів здоров'я може відбуватися за використання різних засобів рухової діяльності та технологій збереження й зміцнення здоров'я. Зазначимо, що на сьогодні інноваційні технології у системі оздоровчої фізичної культури розробляються у великій кількості; з'являється усе більше новітніх методик та оздоровчих програм.

Це вимагає від педагогів постійного самовдосконалення у галузі проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. Підґрунтям для функціонування педагогічної системи підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми раннього та дошкільного віку є нормативно-правові документи, зокрема: Закони України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про дошкільну освіту» (2024 р.), Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт, 2021 р.), Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років (2014 р.), Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку (2020 р.), Стандарт вищої

освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, спеціальність 012 Дошкільна освіта (2019 р.). Другий (магістерський) рівень вищої освіти, спеціальність 012 Дошкільна освіта (2020 р.), концептуальні положення яких відбивають пріоритети в професійній освіті.

Дослідниці Л. Загородня та Г. Барсуковська зазначають, що у процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти спец. 012 Дошкільна освіта важливо забезпечити єдність теорії та практики у формуванні їхньої фізкультурно-оздоровчої компетентності. З тим, практичні уміння мають стати результатом творчого транслявання набутих знань з теорії фізичного виховання дошкільників і сучасних технологій оздоровлення [8, с. 113].

Нам прийнятна позиція Ю. Коваленко, яка вказує на те, що у процесі фахової підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання дошкільників важливо формувати у здобувачів освіти ціннісне ставлення до власного здоров'я та його потенціалу, засвоєння знань сучасної практики оздоровлення, організації власної фізичної активності. Щодо цього, вважає Ю. Коваленко, слід приділяти особливу увагу формуванню у здобувачів вищої освіти професійно значущих навичок, у тому числі – у галузі фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої діяльності [9, с. 57].

О. Чернявська обґрунтовує такий вид компетентності педагогів, як *фізкультурно-оздоровча*, яка набувається ними у процесі фізичного виховання. Під якою науковиця розуміє особистісну якість, що формується у процесі фізичного виховання у ЗП(ПТ)О та інтегрує знаневий (стосовно способів збереження та зміцнення здоров'я засобами фізичної культури), практичний (уміння використання у практичній діяльності засобів та методів здоров'язбереження та корекції різних видів здоров'я та його стану) та діагностичний (оцінювання та контроль над здоров'ям) компоненти. Особливу увагу щодо набуття майбутніми кваліфікованими робітниками фізкультурно-оздоровчої компетентності О. Чернявська надає формам фізичного виховання, до яких вони можуть долучатися – уроки з фізичної культури, заняття спортом, методичні заняття, самостійні заняття фізичними вправами тощо [16, с. 58].

Л. Загородня, Г. Барсуковська характеризують фізкультурно-оздоровчу компетентність вихователя як ядро його фахової вузівської підготовки щодо реалізації актуальних засад фізичного виховання дітей дошкільного віку. У процесі такої підготовки дослідниці виокремлюють низку завдань, спрямованих на фізкультурно-оздоровчу роботу з дошкільниками. Серед таких завдань, зокрема : формування світоглядної позиції майбутнього фахівця, спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я, набуття оздоровчих поведінкових навичок; оволодіння як системою знань, фахових умінь і навичок, а також уміннями їх творчо та оперативно реалізовувати у професійній діяльності; формування потреби у самореалізації та самовдосконаленні щодо вирішення оздоровчих завдань у роботі з дошкільниками [8, с. 112].

Проблему забезпечення готовності майбутніх педагогів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій Д. Березюк аналізує у контексті фахової підготовки вчителів початкової школи. Дослідник зазначає, що при підготовці у закладі вищої освіти кваліфікованих педагогічних кадрів НУШ слід створити адекватну педагогічну систему, яка є комплексом умов (дидактичних, організаційних, соціальних, психолого-педагогічних), що є необхідними й достатніми для запровадження технологій оздоровлення у подальшій професійній діяльності [1, с. 101]. Нам імпонує наукова позиція Д. Березюка стосовно того, що досягти ефективності у процесі формування готовності педагогів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій можливо за умови, коли майбутні фахівці будуть реалізовувати блоки (діагностики, мети, змісту, засобів педагогічної комунікації, методичного забезпечення, контролю, корекції та управління) у своїй подальшій професійній діяльності [1, с. 99].

І. Щербак вказує на те, що забезпечення готовності майбутніх вихователів до різних аспектів фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками передбачає організовану діяльність як стосовно викладача ЗВО, так і стосовно студентів. Дослідниця

наголошує на важливості формування в останніх самооцінки щодо здатності ефективного запровадження форм і технологій фізкультурно-оздоровчої роботи у закладі дошкільної освіти [17, с. 59].

На думку В. Любивої, найбільше можливостей щодо формування готовності майбутнього вихователя до проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками у процесі професійної підготовки у ЗВО має навчальна дисципліна «Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку», призначена для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» за освітнім рівнем «бакалавр». Цей курс, вважає В. Любива, формує в майбутніх педагогів дошкільної освіти систему фундаментальних знань у галузі теорії та методики фізичного виховання, метою, завданнями та змістом програмових документів (провідних концептуальних, базових і парціальних) та низкою професійно орієнтованих умінь, які стосуються підтримки здоров'я дітей [13, с. 161].

Вчена О. Богініч наголошує, що навчальні дисципліни оздоровчого спрямування, до яких вчена відносить «Теорію і методику фізичного виховання дітей дошкільного віку» та «Теорію і технологію валеологічної освіти дошкільників», є важливими, оскільки вони інтегрують у собі інформаційний і діяльнісний компоненти системи фахової підготовки майбутнього вихователя й створюють умови задля функціонування у закладах дошкільної освіти ефективного здоров'язберігаючого освітнього простору [2, с. 108].

Л. Гаращенко обґрунтовує доцільність оновлення змісту навчальних дисциплін у відповідності із сучасними пріоритетами у галузі здоров'язбереження дошкільників. Передовсім, вважає Л. Гаращенко, важливо застосовувати лекції з проблемним викладом матеріалу, завдання та ситуації, які мають в основі пізнавальні протиріччя між відомим та невідомим. Це дозволить, на думку науковиці, активізувати пізнавальну навчальну активність студентів, спонукає їх до роздумів, поглиблення знань, пошуків необхідної інформації та саморозвитку [6, с. 88].

Для успішного здійснення майбутньої педагогічної діяльності здобувач вищої освіти оволодіває знаннями з педагогіки дошкільної, дитячої психології, педіатрії, вікової фізіології, валеології тощо. Зазначимо, що сутність оздоровчих технологій полягає у можливості здійснення педагогом комплексної оцінки щодо наявного стану здоров'я дітей, моніторингу показників індивідуального розвитку та розробки для кожної дитини індивідуальної траєкторії фізичного розвитку з урахуванням необхідності включення її до заходів підтримки та зміцнення здоров'я.

Спираючись на результати досліджень багатьох вчених (Г. Беленька, Г. Барсуковська, О. Богініч, Ю. Коваленко, В. Кошель, Н. Лісневська, О. Юрчук та ін.) висловлюємо припущення, що формуванню у майбутніх вихователів практичних навичок щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи сприяє ґрунтовне методичне забезпечення та проходження педагогічної практики у закладах дошкільної освіти.

Не можна щодо цього не вказати на потенціал дисциплін вільного вибору студента, які розробляються викладачами ЗВО з метою поглиблення окремих напрямів підготовки майбутніх фахівців. До прикладу, у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» розроблено й запроваджено вибіркову навчальну дисципліну «Здоров'язберезувальні технології у ЗДО». Метою цієї навчальної дисципліни є озброєння студентів знанням теоретичних основ процесу здоров'язбереження, організації здоров'язберезувальної діяльності у ЗДО, опанування оздоровчими технологіями та методиками діагностування фізичного розвитку дітей з огляду на майбутню педагогічну діяльність.

Як зазначають С. Матвієнко, О. Варуха, С. Оленченко, підготовка майбутніх вихователів до практичної фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми здійснюється на наступних рівнях:

1. *Теоретичному*, який передбачає ознайомлення майбутніх педагогів ЗДО із специфікою руху, рухової діяльності, основних рухових умінь та навичок як основи

життєдіяльності й здоров'я людини. Зміст підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти реалізується у ході вивчення навчальних дисциплін нормативної частини освітньої програми. Зокрема, освітній компонент «Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти» спрямований на формування у студентів системи фундаментальних знань теорії та методики фізичного виховання та валеології дошкільного дитинства.

2. *Теоретико-методичному*, на якому студенти набувають необхідних знань у галузі методики фізичного виховання.

3. *Діяльнісному*, який передбачає набуття студентами необхідних фахових умінь в змодельованих умовах практичних і лабораторних занять, що проводяться в аудиторіях вузу та на базі ЗДО.

4. *Практично-творчому*, специфіка якого визначається власною педагогічною роботою студента з дітьми під час проходження різних видів педагогічної практики у закладі дошкільної освіти [14, с. 136].

Ряд науковців (В. Кошель, Н. Левінець, О. Юрчук та ін.) наголошують на тому, що професійна підготовка майбутніх вихователів до проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку повинна здійснюватися поетапно. Так, В. Кошель визначає наступні етапи вищезазначеної підготовки: мотиваційно-особистісний, теоретичний, діяльнісний та імплементаційний [10, с. 133].

Н. Левінець, у цілому погоджуючись з науковою позицією В. Кошеля, убачає наступною етапізацію вищезазначеної фахової підготовки майбутніх педагогів ЗДО: професійно-орієнтаційний, інформаційно-теоретичний, діяльнісний та імплементаційний етапи [11, с. 139]. Дослідниця, на основі аналізу фундаментальних досліджень у галузі підготовки майбутніх педагогів наголошує на важливості змістового наповнення кожного із етапів. «Поглиблення розуміння мети і завдань кожного з визначених етапів, – зазначає Н. Левінець, – дозволить закладам вищої освіти оновити освітньо-професійні програми з підготовки фахівців за спеціальністю 012 Дошкільна освіта» [11, с. 142].

Нам прийнятна думка Л. Борисенко стосовно того, що для забезпечення готовності майбутнього педагога до реалізації засад здоров'язберезувальної діяльності повинно спиратися на інноваційні методи навчання, які орієнтуються на пошук, імпровізацію, стимулювання евристичної діяльності, уникнення репродуктивних та авторитарних способів пізнання. Серед засобів валеолого-професійного зростання майбутнього фахівця Л. Борисенко слушно виокремлює комплексні проблемні питання і завдання здоров'язберезувальної спрямованості, ситуації валеологічного змісту, картотеки міжпредметних зв'язків, твори мистецтва та оригінальні тексти, що сприяють формуванню життєвої позиції здоров'язбереження [3, с. 324].

Висновки. Одним із важливих завдань вищої освіти визначається якісна професійна підготовка як основа конкурентноздатної особистості. Заклади вищої освіти мають забезпечувати готовність фахівців дошкільного профілю до суспільних і соціальних змін, стану здоров'я дітей дошкільного віку у реаліях сьогодення, а також концептуальні засади дошкільної освіти у контексті оновленого Державного стандарту дошкільної освіти. У даному дослідженні вказано, що забезпечення вищезазначеної готовності має відбуватися поетапно, з урахуванням потенціалу освітнього середовища закладу вищої освіти щодо становлення фахівця. Важливу роль у даному процесі відіграють різноманітні методи та форми навчання, ефективно поєднання змістового насичення дисциплін нормативної частини програми професійної підготовки й пропонувані здобувачам освіти дисциплін вільного вибору, педагогічної практики у ЗДО тощо.

Перспективи подальших досліджень визначаються розробкою моделі процесу підготовки майбутніх вихователів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у роботі з дошкільниками.

Література

1. Березюк Д. І. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вип. 67. 2023. С. 96–103.
2. Богініч О. Л. Концептуальні основи професійної підготовки майбутніх вихователів до фізкультурно-оздоровчої діяльності. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. (Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2006. Вип. № 5. С. 106–112.
3. Борисенко Л. Л. Підготовка студентів педагогічного коледжу до використання здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвинутої особистості*: зб. за матеріалами III Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». 2016. Т. 2. С. 322–329.
4. Верховська М. В. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2015. 20 с.
5. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: Університетська книга. 2004. 428 с.
6. Гаращенко Л. Підготовка майбутніх вихователів до впровадження сучасних оздоровлювальних технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. *Народна освіта*. 2019. Вип. 2(38). С. 86–93.
7. Дубасенюк О. А. Фактори, що впливають на здоров'я людини. *Інноваційні здоров'язберігаючі технології у закладах освіти*: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. В. В. Танської, О. А. Сорочинської, О. В. Павлюченко. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2020. С. 31–34.
8. Загородня Л. П., Барсуковська Г. П. Інноваційні педагогічні технології як засіб формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2014. Вип. 3. С. 110–118.
9. Коваленко Ю. О. Формування професійної готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання дітей дошкільного віку у вищих навчальних закладах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 1. С. 53–58.
10. Кошель В. М., Лемешко М. С. Педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку: навч.-метод. посібн. для студ. спец. «Дошкільна освіта», працівників закладів дошкільної освіти та батьків. Чернігів: ФОП Баликіна О. В., 2018. С. 132–144.
11. Левінець Н. Підготовка майбутніх вихователів до формування рухової компетентності дітей дошкільного віку. *Preschool Education: Global Trends. Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav*. 2022. Vol. 1. С. 128–147.
12. Левшунова К. В. Здоров'язберігаючі технології як чинник психічного благополуччя дошкільника. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 2(2). С. 197–204.
13. Любива В. В. Формування готовності майбутніх вихователів до творчої діяльності як умова успішної професійної самореалізації у процесі фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільниками. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 29. С. 155–162.
14. Матвієнко С. І., Варуха О. В., Оленченко С. О. Підготовка студентів спеціальності «дошкільна освіта» до формування у дошкільників рухових умінь і навичок. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. (Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя). 2012. Вип. 2. С. 135–138.
15. Нестеров А. В., Артеменко В. В., Мілаєв О. І. Сучасний стан готовності вчителів фізичної культури до використання фізкультурно оздоровчих технологій у професійній діяльності. *Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт*. 2016. № 2. С. 38–46.

16. Чернявська О. Формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у процесі фізичного виховання. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2021. Т. 9. № 2. С. 56–62.

17. Щербак І. Підготовка майбутніх вихователів до формування рухової активності у дітей дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2015. № 11 (130). С. 55–60.

References

1. Bereziuk, D.I. (2023). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do vykorystannia fizkulturno-ozdorovchyykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Formation of future primary school teachers' readiness to use physical education and health technologies in professional activity]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy – Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems*. Vol. 67. P. 96–103 [in Ukrainian].
2. Bohinich, O.L. (2006). Kontseptualni osnovy profesiinoї pidhotovky maibutnikh vykhovateliv do fizkulturno-ozdorovchoї diialnosti [Conceptual bases of professional training of future educators for physical education and health activities] *Naukovi zapysky. – Scientific notes*. Nizhyn. Vol. 5. P. 106–112 [in Ukrainian].
3. Borysenko, L.L. (2016). Pidhotovka studentiv pedahohichnoho koledzhu do vykorystannia zdoroviazberihaiuchykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti. Vzaiemodiia dukhovnoho y fizychnoho vykhovannia v stanovlenni harmoniino rozvylenoi osobystosti. Vol. 2. P. 322–329). Sloviansk: DVNZ «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet» [in Ukrainian].
4. Verkhovska, M.V. (2015). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do vykorystannia fizkulturno-ozdorovchyykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Formation of Future Physical Education Teachers' Readiness to Use Physical]: extended abstract of candidate's thesis. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
5. Vilchkovskiy, E.S. & Kurok, O.I. (2004). Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannia ditey doshkilnoho viku [Theory and methods of physical education of preschool children: a textbook]. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
6. Harashchenko, L. (2019). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vprovadzhennia suchasnykh ozdorovliuvalnykh tekhnolohii v osvitnomu protsesi zakladiv doshkilnoi osvity [Preparing future educators for the introduction of modern health technologies in the educational process of preschool education institutions] *Narodna osvita – Public education*. Issue 2(38). P. 86–93 [in Ukrainian].
7. Dubaseniuk, O.A. (2020). Faktory, shcho vplyvaiut na zdorovia liudyny [Factors affecting human health. Innovative health-saving technologies in educational institutions] *Innovatsiini zdoroviazberihaiuchi tekhnolohii u zakladakh osvity: zb. nauk.-metod. prats*. Zhytomyr: ZhDU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
8. Zahorodnia L.P. & Barsukovska H.P. (2014). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii yak zasib formuvannia fizkulturno-ozdorovchoї kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv [Innovative pedagogical technologies as a means of forming the physical and recreational competence of future educators of preschool educational institutions]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University*. Vol. 3. P. 110–118 [in Ukrainian].
9. Kovalenko, Yu.O. (2009). Formuvannia profesiinoї hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv iz fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Formation of professional readiness of future specialists in the physical education of preschool children in higher educational institutions] *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Zaporizhzhya National University*, 1, 53–58 [in Ukrainian].
10. Koshel, V.M. & Lemeshko, M.S. (2018). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh vykhovateliv do navchannia rukhovyykh dii ditei doshkilnoho viku [Pedagogical conditions for the preparation of future educators for the training of motor actions of preschool children]. Chernihiv: FOP Balykina O.V. [in Ukrainian].
11. Levinets, N. (2022). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do formuvannia rukhovoi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku [Preparing future educators for the formation of motor

competence of preschool children] *Preschool Education: Global Trends. Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav*. Vol. 1. P. 128–147 [in Ukrainian].

12. Levshunova, K.V. (2012) Zdoroviazberihaiuchi tekhnolohii yak chynnyk psykhychnoho blahopoluchchia doshkilnyka [Health-saving technologies as a factor in the mental well-being of a preschooler] *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs*. 2(2), 197–204 [in Ukrainian].

13. Liubyva, V.V. (2015). Formuvannia hotovnosti maibutnikh vykhovateliv do tvorchoi diialnosti yak umova uspishnoi profesiinoi samorealizatsii u protsesi fizkulturno-ozdorovchoi roboty z doshkilnykamy [Formation of the readiness of future educators for creative activity as a condition for successful professional self-realization in the process of physical education and recreation work with preschoolers] *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Pedahohichni nauky. – Bulletin of the Glukhovsky National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko. Pedagogical Sciences*. 29, 155–162. [in Ukrainian].

14. Matvienko, S. I., Varukha, O. V. & Olenchenko, S. O. (2012). Pidhotovka studentiv spetsialnosti «doshkilna osvita» do formuvannia u doshkilnykiv rukhovykh umin i navychok [Preparation of students of the specialty "preschool education" for the formation of motor skills in preschoolers] *Naukovi zapysky. Seriya «Psykholoho-pedahohichni nauky». (Nizhynskiy derzhavnyi universytet im. Mykoly Hoholia) – Scientific notes. Series "Psychological and pedagogical sciences."* (Nizhyn State University named after Nikolai Gogol), Nizhyn. Vol. 2, 135–138 [in Ukrainian].

15. Nesterov, A. V., Artemenko, V. V. & Milaiev O. I. (2016). Suchasnyi stan hotovnosti vchyteliv fizychnoi kultury do vykorystannia fizkulturno ozdorovchykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Current state of readiness of physical education teachers to use physical education and health technologies in professional activities] *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Fizychno vykhovannia ta sport – Bulletin of Zaporizhzhia National University. Physical Education and Sports*. 2, 38–46 [in Ukrainian].

16. Cherniavska, O. (2021). Formuvannia fizkulturno-ozdorovchoi kompetentnosti maibutnikh kvalifikovanykh robotnykiv u protsesi fizychnoho vykhovannia [Formation of physical culture and health competence of future qualified workers in the process of physical education] *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*. Vol. 9(2), 56–62 [in Ukrainian].

17. Shcherbak, I. (2015). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do formuvannia rukhovoï aktyvnosti u ditei doshkilnoho viku [Preparation of future educators for the formation of motor activity in preschool children] *Molod i rynok – Youth and Market*. 11(130), 55–60 [in Ukrainian]

Matvienko S.

Candidate of Pedagogic Sciences (PhD),
Docent of the Department of Preschool Education
Nizhyn Mykola Gogol State University
masvet9@gmail.com
orcid.org/0000-0001-7591-1683

Shcherbak P.

Candidate of Pedagogic Sciences, associate professor of the Department of Geography,
Tourism and Sports Nizhyn Mykola Gogol State University
nizhyn_sport@ukr.net
orci.org/0009-0001-7604-5876

READINESS OF FUTURE TEACHERS TO USE PHYSICAL AND HEALTH-PROMOTING TECHNOLOGIES IN WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN

The article substantiates the importance of ensuring the readiness of future educators to

---

use technologies for preserving and strengthening health in working with preschoolers. An analytical justification of the importance of using physical and health-promoting technologies in working with preschoolers and the positive impact that is determined for strengthening children's health is provided.

The essence of the concepts of "readiness", "technology", "health-preserving technologies", "physical and health-promoting technologies" is revealed. The interpretation of the concept of "readiness of future educators to use physical education and health technologies" is proposed, which is considered as a systemic quality of the personality as a future educator. It is acquired in the process of his professional training in a higher education institution and is associated with conducting physical education and health work with preschoolers in a preschool education institution.

The essence of the teacher's physical education and health competence is analyzed and its place in the professional training of future educators is considered. Based on the results of scientific research, theoretical aspects of training future educators to introduce physical education and health technologies in work with preschoolers are revealed. The role of mandatory educational components of the educational program for training future educators, in particular, – professional methods, as well as disciplines of free choice of students, - in ensuring their readiness to practically implement the health paradigm in professional activities is indicated.

It is noted that the professional training of future educators in a higher education institution will be more effective if modern, well-thought-out methodological and instructional tools are selected. The positive significance of pedagogical practice in terms of acquiring by future educators the skills of conducting physical education and health-improving activities and the practical implementation of relevant technologies is determined. It is emphasized that the acquisition by future educators of knowledge and skills in the design and application of physical education and health-improving technologies will contribute to the formation of health-preserving competence in preschoolers.

Key words: readiness, training of future educators, technology, physical education and health-improving technologies, readiness of future educators to use physical education and health-improving technologies.